

Alliander N.V. Halfjaarbericht 2019

alliander

Disclaimer

Indien in dit bericht wordt gesproken over 'wij', 'Alliander', 'de onderneming', 'de Alliander-groep' of gebruik wordt gemaakt van vergelijkbare aanduidingen dan worden daarmee Alliander N.V. en zijn dochterondernemingen bedoeld. Alliander N.V. houdt alle aandelen in onder andere Liander N.V., Qirion B.V., Firan B.V., Kenter B.V. en Alliander AG. Waar wordt gesproken over Liander refereert dit aan netbeheerder Liander N.V. en zijn dochterondernemingen. In dit bericht worden de namen van de entiteiten geduid zonder de vennootschapsstructuur.

Onderdelen van dit bericht bevatten vooruitzichten voor de toekomst. Deze onderdelen kunnen – zonder beperking – verwachtingen bevatten ten aanzien van overheidsmaatregelen, waaronder regulerende maatregelen, het aandeel van Alliander of één van zijn dochterondernemingen of joint ventures in bestaande en nieuwe markten, industriële en macro-economische trends en de invloed van deze verwachtingen op de operationele resultaten van Alliander. Dergelijke uitspraken worden voorafgegaan of gevolgd door, dan wel bevatten woorden als 'gelooft', 'verwacht', 'meent', 'anticipeert' of vergelijkbare uitdrukkingen. Deze toekomstgerichte uitspraken zijn gebaseerd op de huidige aannames en zijn onderhevig aan bekende en onbekende factoren en andere onzekerheden waarvan vele buiten de invloedssfeer van Alliander, waardoor toekomstige, feitelijke resultaten materieel kunnen afwijken van deze verwachtingen.

Dit bericht is opgesteld met inachtneming van de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die zijn gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2018 van Alliander N.V. die is te vinden op www.alliander.com.

Op dit bericht is geen accountantscontrole toegepast.

Inhoudsopgave

Profiel	4
Missie en strategie	5
Doelstellingen en prestaties	6
Financiële kerncijfers	7
Verslag Raad van Bestuur	8
Risicomanagement	10
Financiële gang van zaken	14
Verkorte geconsolideerde halfjaarcijfers 2019	21
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	21
Overzicht totaalresultaat	21
Geconsolideerde balans	22
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	23
Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen	24
Toelichting op de geconsolideerde halfjaarcijfers	26
Gebeurtenissen na balansdatum	33
Beoordelingsverklaring	34

Profiel

Alliander is een netwerkbedrijf. Wij werken aan een toekomstbestendig energienet in een groot deel van Nederland. Dit doen we vanuit het maatschappelijk belang om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Met onze kennis en kunde helpen we Nederland de juiste keuzes te maken in de energietransitie. Onze aandelen worden gehouden door gemeenten en provincies.

Alliander bestaat uit verschillende onderdelen, waaronder Liander, Qirion, Kenter en Firan. Samen zorgen we ervoor dat het licht brandt, de huizen warm zijn en de bedrijven draaien. Netbeheerder Liander heeft de wettelijke taak het gas- en elektriciteitsnet te beheren en ontwikkelen voor 3,3 miljoen consumenten. We zijn ook als marktpartij actief met producten en diensten die bijdragen aan een toekomstbestendig energienet. Zo legt Qirion zich toe op de aanleg en het onderhoud van intelligente energie-infrastructuren. Firan zorgt voor ontwikkeling, aanleg en beheer van alternatieve energie-infrastructuren, zoals warmtenetten en netwerken voor biogas. En Kenter levert innovatieve oplossingen voor energiemeting en energimanagement.

We bouwen en onderhouden de infrastructuur en managen de energiestromen. We maken inzichtelijk wie, wanneer, waar en in welke hoeveelheid energie produceert of verbruikt. Daardoor kunnen producenten en verbruikers transparant met elkaar afrekenen. We staan 24/7 klaar om storingen te verhelpen, want zonder energie staat alles stil.

Wij laten de mogelijkheden van het energienet zien en zijn duidelijk over de maatschappelijke kosten die verschillende keuzes met zich meebrengen. Met onze 7.000 vakmensen bedenken en realiseren we innovatieve oplossingen die het energienet klaarmaken voor de toekomst. Duurzaamheid speelt een belangrijke rol in de keuzes die wij maken. Zo werken we samen aan het best passende energienet voor iedereen.

Missie en strategie

Missie

Wij staan voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie.

Strategie

Om de effecten van de energietransitie op te vangen werkt Alliander aan vier strategische pijlers:

Klanten ondersteunen bij het maken van keuzes die goed zijn voor henzelf én voor het totale energiesysteem

Klanten hebben steeds meer invloed op het energiesysteem. Daarom maken wij het aantrekkelijk voor hen om keuzes te maken die niet alleen goed zijn voor hun eigen situatie, maar ook voor de totale energievoorziening.

Nieuwe open netten

Het streven naar een energievoorziening tegen de laagste maatschappelijke kosten vereist dat we nieuwe infrastructuren ontwikkelen en die voor iedereen onder gelijke voorwaarden bereikbaar maken. Denk bijvoorbeeld aan warmtenetten.

Digitalisering

Onze bestaande elektriciteits- en gasnetten zijn oorspronkelijk niet ingericht op de toekomstige veranderingen omtrent onze energievoorziening. Wij kiezen voor digitalisering om onze bestaande netten toekomstbestendig te maken.

Excellent netbeheer als basis

Onze energienetten behoren tot de betrouwbaarste ter wereld. Met efficiënt beheer en het realiseren van schaalvoordelen houden wij de huidige netten betaalbaar. Ook willen wij ervoor zorgen dat klanten steeds meer gemak ervaren wanneer wij voor hen aan het werk zijn.

Doelstellingen en prestaties

Veiligheid

KPI	Resultaten 30 juni 2019	Doelstellingen ultimo 2019	Resultaten 31 december 2018
LTIF (lost time injury frequency)	1,2	- ¹	1,4

Klanten

KPI	Resultaten 30 juni 2019	Doelstellingen ultimo 2019	Resultaten 31 december 2018
Klantgemak	Consumenten 53,1% Zakelijke klanten 32,6%	Klantgemak gemeten door de NES score is hoger dan 50,0% (consument) en 40,0% (zakelijke markt)	Consumenten 50,3% Zakelijke klanten 37,9%
Uitvalduur elektriciteit (in minuten)	23,5	Maximaal 22	30,6
Het aantal unieke kabelnummers met meer dan vijf storingen	8	Maximaal 17	17
Aanbieden Slimme meter	365.000	Minimaal 585.000 adressen Target 30 juni 2019: 299.000	644.000

Medewerkers

KPI	Resultaten 30 juni 2019	Doelstellingen ultimo 2019	Resultaten 31 december 2018
Score medewerkersonderzoek ²	-	Minimaal 75	70
Verzuim medewerkers	4,3%	Maximaal 4,3%	4,7%
Vrouwen in leidinggevende posities	28,1%	Minimaal 29,3%	28,8%
Medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt	40	Minimaal 100 Target 30 juni 2019: 50	95

Aandeelhouders en investeerders

KPI	Resultaten 30 juni 2019	Doelstellingen ultimo 2019	Resultaten 31 december 2018
Behoud solide rating	S&P: AA-/A-1+/stable outlook Moody's: Aa2/P-1/stable outlook	Handhaven solide A rating profiel	S&P: AA-/A-1+/stable outlook Moody's: Aa2/P-1/stable outlook
Financieel beleid³			
FFO/Nettoschuld	28,3%	> 20%	32,2%
Rentedekking	13,4	> 3,5	12,9
Nettoschuld / (nettoschuld + eigen vermogen)	36,8%	< 60%	33,8%
Solvabiliteit	53,7%	> 30%	57,3%
Duurzaamheid			
CO ₂ -uitstoot eigen bedrijfsvoering ⁴	129 kton	Maximaal 277 kton Target 30 juni 2019: 137 kton	288 kton
Circulair ingekocht	20,7%	Minimaal 25% Target 30 juni 2019: 20,7%	16,5%

1 Voor de KPI LTIF wordt geen target vastgesteld. Dit is ingegeven vanuit het streven van "0" ongevallen met verzuim.

2 Er wordt jaarlijks één meting gedaan waarvan de score volgt in het 2e halfjaar van 2019.

3 Het financieel kader waarbinnen Alliander opereert is gebaseerd op vier ratios zoals weergegeven in de tabel. Deze ratio's zijn berekend volgens de uitgangspunten van ons financieel beleid. Deze uitgangspunten wijken op twee punten af van de rubricering onder IFRS: 1. De achtergestelde eeuwigdurende obligatielening is volgens IFRS verantwoord als eigen vermogen, volgens de uitgangspunten van ons financieel beleid wordt dit instrument als 50% vreemd vermogen en als 50% eigen vermogen aangemerkt. 2. De ratio Funds From Operations (FFO)/nettoschuldpositie betreft het 12-maands resultaat na belastingen, gecorrigeerd voor de mutaties in de actieve en passieve belastinglatenties, de bijzondere posten en fair value mutaties, verhoogd met het saldo afschrijvingen en amortisaties op de materiële en immateriële vaste activa en vooruitontvangen opbrengsten en gedeeld door de nettoschuldpositie. De ratio rentedekking betreft het 12-maands resultaat na belastingen, gecorrigeerd voor de mutaties in de actieve en passieve belastinglatenties en de bijzondere posten en fair value mutaties, verhoogd met de afschrijvingen op de materiële en immateriële vaste activa en het saldo financiële baten en lasten gedeeld door het saldo financiële baten en lasten gecorrigeerd voor bijzondere posten en fair value mutaties. Onder solvabiliteit wordt verstaan het eigen vermogen inclusief het resultaat van de periode gedeeld door het balanstotaal minus de verwachte dividenduitkering lopend boekjaar en de vooruitontvangen opbrengsten.

4 De doelstelling voor CO₂-uitstoot voor 2019 is herrekend volgens de meest recente emissiefactoren.

Financiële kerncijfers

€ miljoen tenzij anders vermeld	1 ^e halfjaar	
	2019	2018
Netto-omzet	952	952
Overige baten	19	121
Bedrijfskosten	785	780
Bedrijfsresultaat	186	293
Resultaat na belastingen	121	227
Resultaat na belastingen exclusief bijzondere posten en fair value mutaties	122	125
Investerings in materiële vaste activa	402	345
Kasstroom uit operationele activiteiten	249	266
	30 juni 2019	31 december 2018
Totaal activa	8.819	8.345
Totaal eigen vermogen	4.093	4.129
Nettoschuldpositie ¹	2.203	1.907
ROIC ²	5,2%	5,4%

1 De nettoschuldpositie wordt gevormd door de rentedragende schulden verminderd met de liquide middelen en beleggingen die vrij ter beschikking staan.

2 De return-on-invested-capital (ROIC) betreft het 12-maands bedrijfsresultaat gecorrigeerd voor bijzondere posten en fair value mutaties, aandeel in resultaat na belastingen deelnemingen en joint ventures en belastingen, gedeeld door het gemiddeld geïnvesteerde vermogen (= som boekwaarde immateriële, materiële en financiële vaste activa en werkkapitaal minus vooruitontvangen opbrengsten).

Verslag Raad van Bestuur

Alliander heeft in de eerste helft van 2019 een resultaat na belastingen van € 121 miljoen gerealiseerd (2018: € 227 miljoen, dit is inclusief de verkoop van Allego van € 106 miljoen). Ten opzichte van de eerste helft van 2018 heeft Alliander 17% meer geïnvesteerd, mede vanwege de snel toenemende vraag naar aansluitingen van zonneparken en windmolens. Alliander heeft verder nieuwe stappen gezet met innovaties om de bestaande infrastructuur beter te benutten.

Grote opgave

Nederland heeft een van de betrouwbaarste elektriciteitsnetten ter wereld. De leveringsbetrouwbaarheid van onze netten was met 99,996% in de eerste helft van 2019 opnieuw onverminderd hoog; grote storingen kwamen niet voor. Alliander heeft de maatschappelijke verantwoordelijkheid om de leveringsbetrouwbaarheid op dit hoge peil te houden. Nu de economie blijft groeien, de energietransitie versnelt en het Klimaatakkoord is gepresenteerd, ligt er een grote opgave om de netten aan te passen aan alle veranderingen. Dat vraagt om investeringen én innovaties die een bijdrage leveren aan het betaalbaar, betrouwbaar en voor iedereen beschikbaar houden van de energievoorziening. Alliander voorkomt hiermee extra werk voor schaarse technici en onnodige investeringen in de netten.

Investeringen in de netten

Op tal van plaatsen werkt Alliander aan versterking en uitbreiding van het net. Naast de uitrol van nieuwe en zwaardere kabels worden nieuwe elektriciteitsverdeelstations gebouwd en bestaande stations uitgebreid. In onder meer Borculo en De Weel zijn in de afgelopen maanden miljoenen euro's geïnvesteerd in extra transformatoren.

Innovaties

Waar mogelijk zet Alliander innovaties en slimme oplossingen in om extra werk door schaarse technici aan de netten te voorkomen. Afgelopen halfjaar heeft Alliander aan verschillende oplossingen gewerkt om onder meer duurzaam geproduceerde elektriciteit versneld aan te sluiten op het elektriciteitsnet. Zo is Alliander bezig de reservecapaciteit op het elektriciteitsnet (de vluchtstrook) in te zetten voor nieuwe zonneparken. Bovendien doen we proeven om zonneparken uit te rusten met software die overbelasting van het net voorkomt. Daardoor kunnen zonneparken toch gewoon worden aangesloten in gebieden waar de netcapaciteit beperkt is.

Warmtetransitie

In 2020 moeten alle provincies en gemeenten een Regionale Energie Strategie (RES) klaar hebben, waarin onder meer wordt vastgelegd hoe wijken van het aardgas af gaan. Alliander zoekt hierbij actief de samenwerking met overheden, woningcorporaties en andere partijen om een optimale duurzame energievoorziening per wijk langjarig vooruit te ontwerpen. Alleen zo kunnen we de energietransitie tijdig en zonder onnodige maatschappelijke kosten realiseren. Een aantal gemeentes doet sinds oktober vorig jaar mee aan het programma Aardgasvrije Wijken van de Rijksoverheid. In deze 'proeftuinen' doen gemeentes en Alliander ervaring op om wijken te laten overstappen van aardgas naar een duurzaam alternatief.

Iedereen veilig thuis

Bij werkzaamheden aan de energievoorziening staat veiligheid voorop, zowel voor klanten als voor onze medewerkers en aannemers. In de eerste helft van 2019 hebben er 24 incidenten plaatsgevonden, waarvan er 7 tot verzuim hebben geleid.

Overige ontwikkelingen

Samenstelling Raad van Bestuur

De snelheid en impact van de energietransitie, nieuwe technologie en digitalisering manifesteren zich steeds nadrukkelijker. Dit vraagt om extra aandacht in de aansturing van het bedrijf. Daarom is de Raad van Bestuur van Alliander per 1 april uitgebreid met Daan Schut als Chief Transition Officer (CTO). Walter Bien treedt per 7 oktober toe tot de Raad van Bestuur. Hij volgt Mark van Lieshout op die per 1 maart afscheid heeft genomen als CFO.

Tweede groene obligatielening

In juni heeft Alliander voor € 300 miljoen een groene obligatie uitgegeven. Het was onze tweede 'Green Bond': de eerste gaven we uit in 2016. De opbrengst van deze Green Bond wordt volledig gebruikt voor de investering in de slimme meter en dan met name de 'fair meter'. De fair meter is het resultaat van een samenwerking van netbeheerder Liander met partijen uit de sector om de slimme meter te verduurzamen.

Investerings

De investeringen van Alliander bedroegen € 402 miljoen in het eerste halfjaar van 2019 (2018: € 345 miljoen). De investering in de elektriciteitsnetten bedroeg in totaal € 231 miljoen (2018: € 174 miljoen). De investering in de gasnetten bedroeg in totaal € 60 miljoen (2018: € 66 miljoen). De kosten van storingsen en onderhoud waren in het eerste halfjaar van 2019 € 142 miljoen en zijn daarmee lager dan in het eerste halfjaar van 2018 (€ 144 miljoen).

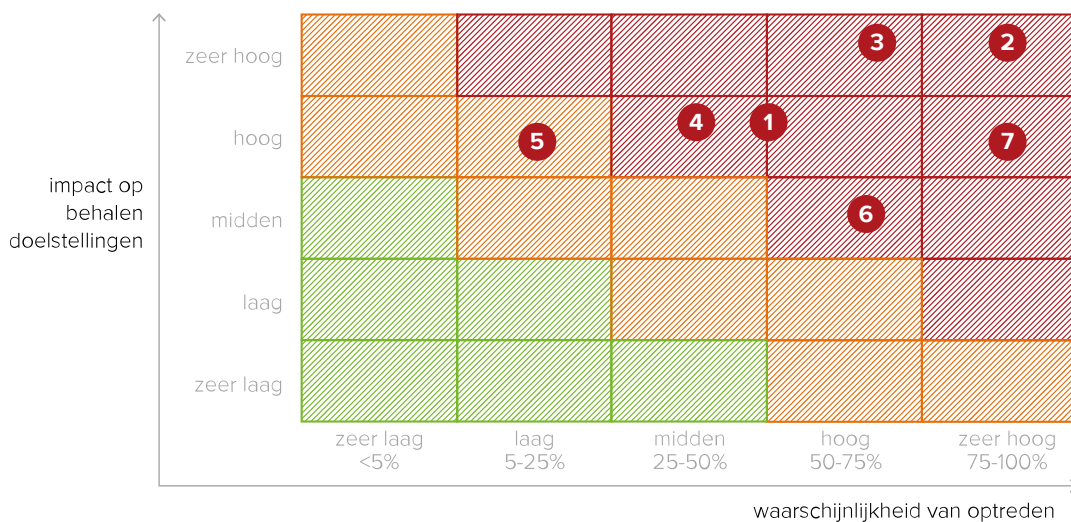
€ miljoen	Realisatie t/m juni 2019	Realisatie t/m juni 2018	Doelstelling ultimo 2019	Realisatie 2018
Elektriciteit	231	174	443	397
Gas	60	66	149	129
Meetinrichtingen	71	66	143	137
Overig	40	39	108	68
Totaal investeringen	402	345	843	731
Storingsen en Onderhoud	142	144	297	283
Totaal onderhoudskosten en investeringen	544	489	1140	1014
Aantal adressen slimme meter aangeboden	365.000	323.000	585.000	644.000

Risicomanagement

Het werk dat Alliander verzet om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden, gaat gepaard met risico's. Bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid of financiën. Dat er risico's zijn, is onvermijdelijk. Belangrijk is echter om inzicht te hebben en te houden in deze risico's. Dit helpt ons bij de keuze voor risicobeheersing en het op een verantwoorde wijze realiseren van onze strategische doelstellingen.

Alliander hecht grote waarde aan goed risicomanagement. Het zorgt voor voldoende zekerheid om onze strategische doelstellingen op een verantwoorde manier te behalen. Daarvoor gebruiken wij een raamwerk voor risicomanagement met daarin onze principes. Hierdoor stellen we onze organisatie in staat om bij te sturen en te verbeteren en kan Alliander voldoen aan wet- en regelgeving. De risico's worden frequent besproken door de Raad van Bestuur en met de Raad van Commissarissen. De mogelijke impact op onze strategische doelen en de waarschijnlijkheid van optreden bepalen wat we als onze belangrijkste risico's definiëren.

- 1 Veiligheid →
- 2 Realisatie werkpakket →
- 3 Onvoldoende langetermijnoriëntatie van wet- en regelgeving →
- 4 Cybercriminaliteit →
- 5 Privacy energiedata →
- 6 Benodigde capaciteit en competenties →
- 7 Anticiperen op en bijbenen van de energietransitie ↑

Hieronder staat per risico beschreven wat het risico inhoudt, hoe Alliander het risico beheerst en wat de ontwikkeling van het risico is in het afgelopen half jaar: afnemend, neutraal of toenemend.

- Afnemend: ↓
- Neutraal: →
- Toenemend: ↑

Veiligheid →

Wat is het risico?

Als netwerkbedrijf zijn wij verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Deze activiteiten brengen risico's met zich mee voor de veiligheid en gezondheid van onze medewerkers, aannemers en klanten en omgeving. Wanneer er onvoldoende veiligheidswerk-instructies (VWI), kwaliteitsveiligheid, veiligheidsmaatregelen en veiligheidsbewustzijn (kennis van) aanwezig zijn, wordt de kans op ongevallen groter. Ook het handelen van derden die in opdracht van Alliander werkzaamheden uitvoeren, kan leiden tot veiligheidsrisico's.

Hoe wordt het gemanaged?

We werken in de basis aan veiligheid door in te zetten op het borgen van de veiligheid van onze netten, veilig te werken aan de netten en te werken aan veiligheidsbewustzijn. We borgen de veiligheid van onze netten door veiligheidsrisico's integraal mee te wegen bij het opstellen van het onderhouds- en vervangingsplan van onze netten.

Veilig werken aan de netten krijgt vorm door collega's met opleiding en instructie voor te bereiden op het werken aan assets en te zorgen dat ze toegerust zijn met de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen. Tenslotte werken we aan veiligheidsbewustzijn door op de werkvloer het gesprek te voeren over veilig werken en te leren van incidenten. We streven ernaar dat veilig denken en handelen een vanzelfsprekend onderdeel van het werk is.

Realisatie werkpakket →

Wat is het risico?

Als gevolg van de economische groei en de energietransitie ontwikkelt het werkvolume zich explosief en stijgt dit sneller dan verwacht. Tegelijkertijd maakt de krappe arbeidsmarkt voor technisch personeel (in combinatie met de lange opleidingstijd) het lastig om snel op te schalen in capaciteit. Dit heeft tot gevolg dat we (een deel van het) werk niet kunnen doen of moeten doorschuiven. Dit leidt er mogelijk toe dat we klanten later aansluiten dan gewenst en dat 'technisch werk' aan de netten achterstand oploopt wat een negatief effect kan hebben op de storingsgevoeligheid.

Hoe wordt het gemanaged?

We werken aan het verminderen van het capaciteitstekort door in te zetten op drie aspecten: ten eerste proberen we meer werk te voorkomen door de gerichte toepassing van innovaties. Ten tweede verhogen we de productiviteit door het werk te vereenvoudigen, beter te organiseren en beter te plannen en door in te zetten op kritieke functiegroepen en werk integraal uit te besteden. Tenslotte managen we de verwachtingen van het niet kunnen realiseren van (een deel) van ons werkpakket door goede communicatie naar en afstemming met onze stakeholders.

Onvoldoende langetermijnnoriëntatie van wet- en regelgeving →

Wat is het risico?

Beleed en regelgeving binnen het energiedomein hebben effect op onze activiteiten en rentabiliteit. Wij merken in toenemende mate dat beleid, regelgeving en realiteit niet op elkaar aansluiten. Dat heeft mogelijk gevolgen voor het faciliteren van de energietransitie en de ambities van Alliander.

Hoe wordt het gemanaged?

We werken aan een duurzame relatie met de wetgever en de toezichthouder waarin op continue basis gesproken wordt over ontwikkelingen die van belang zijn voor Alliander en mogelijke knelpunten in de praktijk. Ook doen we actief voorstellen voor de benodigde aanpassingen in wet- en regelgeving (nationaal en Europees). Daarbij schetsen we duidelijk wat nodig is om adequaat uitvoering te kunnen geven aan de verantwoordelijkheden van de netbeheerder in de energietransitie en trekken hierbij op met relevante stakeholders. Tevens creëren we draagvlak voor een passende rol in o.a. in warmte en het transporteren, distribueren en meten van hernieuwbare gassen.

Cybercriminaliteit →

Wat is het risico?

Onze energienetten en bovengrondse installaties digitaliseren in toenemende mate. Cyberaanvallen met een politiek of terroristisch oogmerk richten zich steeds vaker op vitale infrastructuur. Alliander dient te anticiperen en tijdig in te spelen op de toename of wijzigingen in cybercriminaliteit. Zo kunnen we voorkomen dat een succesvolle aanval op onze gedigitaliseerde netten de continuïteit van onze dienstverlening in gevaar brengt. Daarom blijven we de vitale infrastructuur bovengemiddeld beveiligen en bewaken.

Hoe wordt het gemanaged?

We beveiligen onze energie- en datanetwerken en computers tegen aanvallen op diverse niveaus. We werken aan veiligheidsbewustzijn bij onze medewerkers en aan preventie, detectie én response van cybersecurity. De securityfunctie van Alliander wordt verder uitgebouwd. Verder werken we binnen Netbeheer Nederland intensief samen aan dit onderwerp en onderhouden we nauwe contacten met het Nationaal Cyber Security Centrum van de Rijksoverheid en met andere partijen. Samen kunnen we de (snelle) ontwikkelingen volgen en externe signalen van aanvallen vroegtijdig detecteren.

Privacy energiedata →

Wat is het risico?

Bij het beheren van energienetten en de door Liander uit te voeren marktfacilitering hebben we te maken met privacygevoelige data. Denk hierbij aan gegevens over de aansluitingen, energiecontracten, verbruik en kosten. Schending van privacy van energiedata leidt mogelijk tot boetes en reputatieschade.

Hoe wordt het gemanaged?

Met de andere partijen in de energiesector trekken we samen op om privacygevoelige gegevens goed te beschermen. Er vindt informatie uitwisseling plaats met toezichhouders, Autoriteit Consument en Markt (ACM), Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de brancheorganisaties Netbeheer Nederland en Energie-Nederland (E-NL) en andere partijen. Binnen de eigen organisatie heeft Alliander verschillende initiatieven ondernomen om vertrouwelijke gegevens beter te beschermen. Voorbeeld hiervan is de Alliander gedragscode waarin staat beschreven hoe medewerkers om moeten gaan met vertrouwelijke informatie. Daarnaast is er een Functionaris Gegevensbescherming (FG) ingevoerd en een meldpunt Datalekken, om eventuele datalekken tijdig te kunnen melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Tenslotte wordt ook ingezet op het borgen van de privacy van energiedata bij uitbestede processen bij Energie Data Service Nederland (EDSN). Concreet voorbeeld hiervan is het gebruik van een Privacy Assuranceverklaring bij uitbestede privacy gevoelige processen.

Benodigde capaciteit en competenties →

Wat is het risico?

Eén van de grootste uitdagingen van Alliander (in onze snel veranderende omgeving) is het aantrekken en behouden van de juiste mensen. In het bijzonder het aantrekken en behouden van mensen in kritieke technische en IT-functies.

Hoe wordt het gemanaged?

In onze arbeidsmarktwerking en -campagnes zetten we vol in op schaarse groepen. Daarbij richten we ons zo mogelijk ook op minder voor de hand liggende doelgroepen, zoals zij-instromers, omscholers en internationale kandidaten. Er zijn nauwe contacten met scholen en universiteiten om aanstormend talent en hun wensen en verwachtingen tijdig in beeld te krijgen. Daarnaast werken we met HR-teams die het werven van de benodigde capaciteit en competenties als kerntaak hebben. Om de lange termijn zichtbaarheid van Alliander te vergroten zijn we aangesloten bij initiatieven van key stakeholders zoals het Techniekpact. Tenslotte leiden we samen met externe partners en ketenpartijen mensen op: hierdoor kunnen mensen met de juiste werkervaring en potentie efficiënt doorstromen naar Alliander.

Anticiperen op en bijbenen van de energietransitie ↑

Wat is het risico?

De inzet van zonnepanelen, windparken, warmtepompen, elektrische auto's en het afscheid van aardgas betekenen dat het elektriciteitsnet op veel plaatsen en in hoog tempo verzwakt moet worden. De acceptatie van het nieuwe energiesysteem door de maatschappij is echter moeilijk voorspelbaar. De onzekerheid rondom de scenario's, met name betreffende het moment van optreden van de energietransitie maakt het lastig om op de juiste wijze en op het juiste moment te anticiperen. Wanneer Alliander onvoldoende flexibel om kan gaan met deze onzekerheid en de daarbij behorende investeringen, alsmede onvoldoende alternatieven heeft om netverzwaring te voorkomen, worden er mogelijk onjuiste investeringen gepleegd, wordt er te vroeg/te laat geïnvesteerd en worden te complexe producten ontwikkeld. Daarnaast zetten mogelijk dalende inkomsten uit het gasnet de betaalbaarheid van het energiesysteem verder onder druk.

Hoe wordt het gemanaged?

Met datagedreven netbeheer genereren we meer voorspellend inzicht in de toekomstige energiebehoefte in onze regio's en de effecten ervan op onze netten. Door middel van meer proactieve klantbenadering stellen we onszelf eerder op de hoogte van lokale ontwikkelingen en kunnen we de energietransitie positief beïnvloeden. Met innovatieve oplossingen voorkomen we netverzwaring en (des)investeringen.

Juridische procedures en claims

Alliander heeft per balansdatum en direct na balansdatum een aantal claims ontvangen. Daarnaast is Alliander per balansdatum betrokken bij een aantal rechtszaken voortvloeiend uit reguliere bedrijfsactiviteiten. Deze claims/rechtszaken kunnen eventueel bij een nadelige uitspraak een materieel effect hebben op de cijfers van Alliander. Voor zover noodzakelijk geacht zijn hiervoor voorzieningen getroffen. Een paar belangrijke onderwerpen wordt hieronder kort toegelicht.

Liander is betrokken bij diverse procedures die verband houden met het aansluiten binnen de 18 weken termijn, de beperkte transportcapaciteit en het opknippen van zonneparken. Verder is Liander met een aantal gemeenten verwickeld in juridische geschillen inzake precario, in totaal betreft het een potentieel door Liander terug te vorderen bedrag van € 1 miljoen. Gezien de onzekerheden zijn deze vorderingen niet verantwoord in de balans per 30 juni 2019.

Financiële gang van zaken

Algemeen

Het resultaat na belastingen over het eerste halfjaar 2019 is in vergelijking met dezelfde periode in 2018 € 106 miljoen lager en is uitgekomen op € 121 miljoen. De belangrijkste oorzaak voor het lagere resultaat is de boekwinst op de verkoop van Allego in 2018. In het eerste halfjaar van 2018 is een boekwinst van € 106 miljoen verantwoord, welke op basis van de definitieve afrekening ultimo 2018 is bijgesteld naar € 105 miljoen. Deze boekwinst buiten beschouwing latend is sprake van een vergelijkbaar bedrijfsresultaat.

Het resultaat uit voortgezette bedrijfsactiviteiten exclusief bijzondere posten en fair value mutaties bedraagt € 122 miljoen en is hiermee € 2 miljoen lager in vergelijking met dezelfde periode in 2018. De nettoschuldpositie is gestegen met € 296 miljoen naar € 2.203 miljoen (31 december 2018: € 1.907 miljoen). Reden voor deze stijging is de lagere operationele kasstroom ten opzichte van de investeringen in combinatie met de dividenduitkering van € 150 miljoen en de opname van € 59 miljoen aan leaseverplichtingen als gevolg van de implementatie van IFRS 16 vanaf 1 januari 2019. De solvabiliteit bedraagt ultimo het eerste halfjaar 2019 53,7% (31 december 2018: 57,3%).

Winst-en-verliesrekening

Bedrijfsopbrengsten

De totale bedrijfsopbrengsten zijn € 102 miljoen lager ten opzichte van vorig jaar. Deze lagere opbrengsten worden verklaard door de hiervoor vermelde boekwinst op de verkoop van Allego in 2018 (€ 106 miljoen). De gereguleerde omzet elektriciteit en gas is bijna € 12 miljoen lager dan in 2018. Hoewel bij elektriciteit nog sprake is van groei van het aantal aansluitingen, zorgen de lagere gereguleerde tarieven voor een daling van de opbrengsten. Bij de omzet meetdienst is daarentegen sprake van hogere gereguleerde tarieven.

Bedrijfskosten

De totale bedrijfskosten over het eerste halfjaar van 2019 zijn uitgekomen op € 785 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 780 miljoen). De stijging van de bedrijfskosten van € 5 miljoen is met name veroorzaakt door:

- De inkoopkosten zijn € 7 miljoen hoger hetgeen wordt veroorzaakt door de groei van het werkpakket in combinatie met de prijsstijgingen van aannemers en materialen.
- De kosten uit hoofde van precario zijn € 3 miljoen hoger met name door naheffingen die zijn ontvangen van gemeenten uit het voormalig FNOP-gebied.
- De afschrijvingen zijn € 22 miljoen hoger dan in 2018 als gevolg van onder andere de implementatie van IFRS 16 (€ 9 miljoen) en door bijzondere waardeverminderingen. Daarnaast zorgt het hogere investeringsniveau voor hogere afschrijvingslasten.

Dit wordt ten dele gecompenseerd door de volgende zaken:

- De kosten voor ingehuurd personeel zijn € 16 miljoen lager.
- De geactiveerde productie eigen bedrijf is € 9 miljoen hoger dan in 2018. Deze hogere productie wordt verklaard door het toenemend activiteitsniveau in combinatie met de hogere tarieven die zorgen voor een hogere activering.

Financiële baten en lasten

In het eerste halfjaar van 2019 komen de financiële baten en lasten per saldo uit op een last van € 22 miljoen (eerste halfjaar van 2018: € 21 miljoen).

Resultaten deelnemingen en joint ventures

Het resultaat deelnemingen en joint ventures is over het eerste halfjaar van 2019 € -1 miljoen (eerste halfjaar van 2018: nihil).

Belastingen

De effectieve belastingdruk (de belastingdruk uitgedrukt als percentage van het resultaat voor belastingen exclusief het resultaat na belastingen uit deelnemingen en joint ventures) bedraagt 25,8% in het eerste halfjaar van 2019 (eerste halfjaar van 2018: 16%). De hogere druk ten opzichte van het nominale belastingpercentage in 2019 wordt met name veroorzaakt door de niet gewaardeerde fiscale verliezen van buitenlandse entiteiten.

De lage belastingdruk in 2018 werd veroorzaakt door de boekwinst op de verkoop van Allego, waarop de deelnemingsvrijstelling van toepassing is.

Bijzondere posten en fair value mutaties

De resultaten van Alliander kunnen worden beïnvloed door bijzondere posten en fair value mutaties. Bijzondere posten worden door Alliander gedefinieerd als posten die – in de opinie van het management – niet direct voortvloeien uit de reguliere bedrijfsvoering en/of die qua aard en omvang dusdanig significant zijn dat deze voor een goede analyse van de onderliggende resultaten apart moeten worden beschouwd.

Gerapporteerde cijfers en cijfers exclusief bijzondere posten en fair value mutaties

€ miljoen	1 ^o halfjaar					
	Gerapporteerd		Bijzondere posten en fair value mutaties		Exclusief bijzondere posten en fair value mutaties	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Netto-omzet	952	952	-	-	952	952
Overige baten	19	121	-	106	19	15
Totaal kosten van inkoop, uitbesteed werk en operationele kosten	-693	-701	-2	-5	-691	-696
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-220	-198	-	-	-220	-198
Geactiveerde eigen productie	128	119	-	-	128	119
Bedrijfsresultaat (EBIT)	186	293	-2	101	188	192
Financiële baten/(lasten)	-22	-21	-	-	-22	-21
Resultaat deelnemingen en joint ventures	-1	-	-	-	-1	-
Resultaat voor belastingen	163	272	-2	101	165	171
Belastingen	-42	-45	1	1	-43	-46
Resultaat na belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	121	227	-1	102	122	125
Resultaat na belastingen	121	227	-1	102	122	125

Toelichting bijzondere posten

De bijzondere last in de kosten van inkoop, uitbesteed werk en operationele kosten in het eerste half jaar van 2019 bedraagt € 2 miljoen en heeft betrekking op reorganisatiekosten (2018: € 5 miljoen).

De bijzondere bate in het eerste halfjaar van 2018 (€ 106 miljoen) bestond uit de verkoop van Allego. De boekwinst is ultimo 2018 op basis van de definitieve afrekening vastgesteld op € 105 miljoen.

Het belastingeffect op de bijzondere posten en fair value mutaties is verantwoord onder de belastingen.

Resultaat segmenten

Alliander onderscheidt over 2019 de volgende te rapporteren segmenten:

- Netbeheerder Liander;
- Overig.

Deze indeling heeft plaatsgevonden op basis van de interne rapportagestructuur, in het bijzonder de interne geconsolideerde en gesegmenteerde maandrapportage, het jaarplan en het business plan.

Het bedrijfsresultaat van het segment Liander bedraagt over het eerste halfjaar van 2019 € 196 miljoen, een daling van € 23 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2018, onder andere het gevolg van hogere precariolasten en afschrijvingen. Bij het segment Overig (dit bestaat met name uit de niet-gereguleerde activiteiten en de staven en service-units) bedraagt het bedrijfsresultaat € -8 miljoen (eerste halfjaar van 2018: € -27 miljoen). Conform het beleid van Alliander, wordt circa 3% van de totale jaaromzet geïnvesteerd in innovatie en nieuwe activiteiten op het gebied van energietransitie en duurzaamheid.

Kasstroom

Kasstroom uit operationele activiteiten

In het eerste halfjaar van 2019 is de kasstroom uit operationele activiteiten uitgekomen op € 249 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 266 miljoen). Deze daling van € 17 miljoen komt met name door hogere vooruitbetaalde winstbelasting.

Kasstroom uit investeringsactiviteiten

De kasstroom uit investeringsactiviteiten in het eerste halfjaar van 2019 bedraagt € -344 miljoen (eerste halfjaar van 2018: € -185 miljoen). Dit verschil wordt met name veroorzaakt door de verkoop van Allego in 2018 dat een positieve bijdrage aan de kasstroom uit financieringsactiviteiten had en het hogere investeringsniveau in het eerste halfjaar van 2019. De investeringen in materiële vaste activa in het eerste halfjaar van 2019 bedragen € 402 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 345 miljoen).

Investeringen in materiële vaste activa

€ miljoen	2019	1 ^o halfjaar	2018
Elektriciteit gereguleerd		231	174
Gas gereguleerd		60	66
Meetinrichtingen		70	66
Gebouwen, ICT, etc.		41	39
Totaal		402	345

Kasstroom uit financieringsactiviteiten

De kasstroom uit financieringsactiviteiten bedraagt over het eerste halfjaar van 2019 een instroom van € 84 miljoen, ten opzichte van een instroom van € 95 miljoen over dezelfde periode in 2018. De instroom in het eerste half jaar van 2019 komt met name door de aangetrokken leningen van € 446 miljoen (groene obligatielening van € 296 miljoen en aangetrokken ECP van € 150 miljoen) onder aftrek van uitgekeerd dividend en uitgezette kortlopende deposito's (totaal € 350 miljoen).

Financiering en kredietwaardigheid

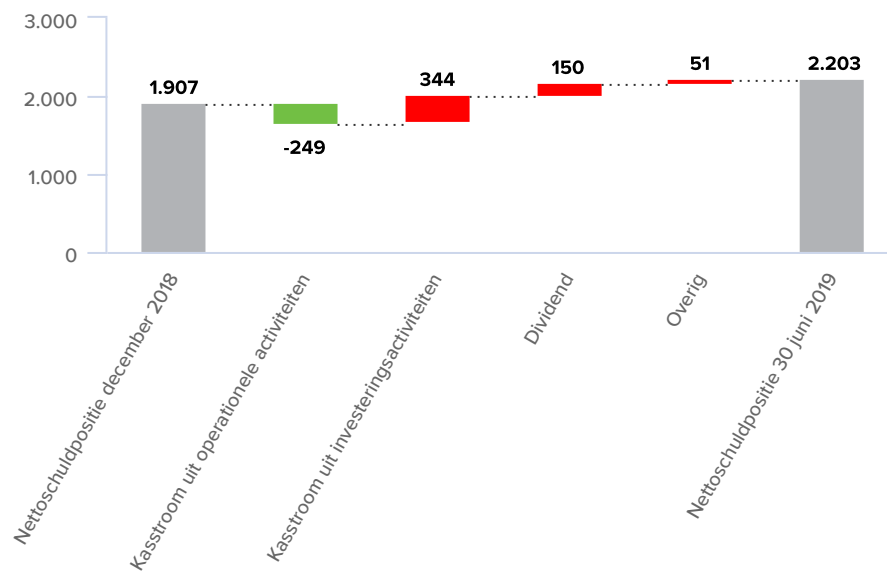
Financieel beleid

Het financieel beleid van Alliander richt zich op een balans tussen bescherming van obligatiehouders en andere verschaffers van vreemd vermogen en een adequaat aandeelhoudersrendement, met behoud van de flexibiliteit om de onderneming te laten groeien en te kunnen investeren. Het financiële kader waarbinnen Alliander opereert is gebaseerd op de vier ratio's zoals opgenomen in de doelstelling en prestaties onder het financieel beleid. Per 30 juni 2019 wordt voor alle ratio's aan de gestelde norm voldaan.

Algemene uitgangspunten van het financieel beleid zijn het zorgdragen voor een evenwichtig aflossingsschema, het beschikken over gecommitteerde kredietfaciliteiten en het aanhouden van voldoende liquide middelen. Met het opereren binnen het financiële kader en de algemene uitgangspunten wordt minimaal een solide A rating profiel gehandhaafd.

Nettoschuldpositie en financiering

De nettoschuldpositie per 30 juni 2019, op basis van IFRS, bedraagt € 1.955 miljoen (31 december 2018: € 1.659 miljoen) en op basis van het financieel beleid van Alliander € 2.203 miljoen (31 december 2018: € 1.907 miljoen). Afwijkend van IFRS wordt voor de berekening van de ratio's de in 2018 uitgegeven achtergestelde eeuwigdurende obligatielening voor 50% als eigen vermogen en voor 50% als vreemd vermogen aangemerkt. De stijging van € 296 miljoen is met name het gevolg van de lagere operationele kasstroom ten opzichte van de investeringen in combinatie met het betaalde dividend in 2019 van € 150 miljoen en de opname van € 59 miljoen aan leaseverplichtingen als gevolg van de implementatie van IFRS 16.

Reconciliatie nettoschuldpositie

€ miljoen	30 juni 2019	31 december 2018
Langlopende financiële verplichtingen	1.765	1.475
Kortlopende financiële verplichtingen	475	321
Verplichtingen uit hoofde van leases	201	159
Brutoschuldpositie	2.441	1.955
Liquide middelen	129	140
Kortlopende financiële activa	200	-
Beleggingen in obligaties	157	156
Totaal liquide middelen en beleggingen	486	296
Nettoschuldpositie volgens de jaarrekening (IFRS)	1.955	1.659
50% van de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	248	248
Nettoschuldpositie volgens financieel beleid Alliander	2.203	1.907

Kredietfaciliteiten

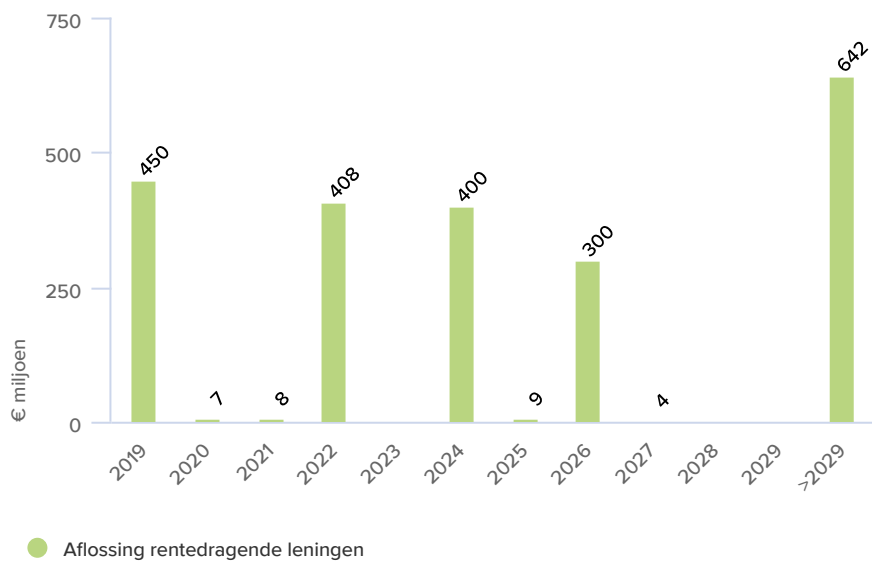
Op 17 juni 2019 heeft Alliander voor een bedrag van € 300 miljoen aan groene obligaties uitgegeven. De obligaties hebben een looptijd van 13 jaar. De uitgifte vond plaats tegen een uitgifteprijs van 98,628% en een couponrente van 0,875%. De opbrengsten zijn gebruikt voor herfinanciering van investeringen in de slimme meter en dan met name de Fair Meter. De Fair Meter is het resultaat van een samenwerking van netbeheerder Liander met partijen uit de sector om de slimme meter te verduurzamen. Bij de ontwikkeling is gelet op het gebruik van duurzame materialen, de herkomst van grondstoffen, de circulariteit van de meter en arbeidsomstandigheden in de productketen waaronder de uitsluiting van kinderarbeid. Het is de tweede groene obligatie die door Alliander is uitgegeven. De eerste groene obligatie werd in 2016 uitgegeven om slimme netten (waaronder ook slimme meters) en de duurzame nieuwbouw in Duiven te herfinancieren.

In overeenstemming met Alliander's risicomanagementbeleid heeft Alliander maatregelen genomen om het renterisico, verbonden aan de nieuwe EMTN financiering van € 300 miljoen, te mitigeren. Hiervoor zijn in de aanloop naar de obligatie-uitgifte een tweetal forward starting renteswaps afgesloten. Op het moment van uitgifte van de obligatielening zijn beide renteswaps afgewikkeld. Hiermee is bereikt dat in de aanloop naar de obligatie-uitgifte het renterisico voor een groot deel is gemitigeerd. Het negatieve resultaat van de afwikkeling ad € 3 miljoen is onder aftrek van latente belastingen opgenomen in de kasstroom hedge reserve in het eigen vermogen. De aldus opgebouwde kasstroom hedge reserve zal vrijvallen in de winst- en verliesrekening gedurende de looptijd van de EMTN (tot 24 juni 2032).

Ultimo juni 2019 heeft Alliander de beschikking over een Revolving Credit Facility (RCF) met een totaalbedrag van € 600 miljoen en een looptijd tot eind juli 2023. Onder de RCF is per 30 juni 2019, evenals per 31 december 2018, niet getrokken. Daarnaast heeft Alliander een EMTN programma van € 3 miljard waaronder per 30 juni 2019 voor € 1,7 miljard (per 31 december 2018: € 1,4 miljard) aan obligaties is uitgegeven en een ECP-programma van € 1,5 miljard waaronder per 30 juni 2019 voor € 150 miljoen is uitgegeven aan kortlopende leningen (per 31 december 2018: nihil).

De aflossingen in de eerste helft van 2019 hadden met name betrekking op ECP- en kasgeldleningen. De aflossingen in de komende jaren bestaan met name uit de obligatieleningen met betrekking tot het EMTN-programma.

Aflossingsschema rentedragende leningen

Verklaring Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur verklaart, voor zover bekend, dat:

1. De geconsolideerde halfjaarcijfers 2019 een getrouw beeld geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van Alliander N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen; en
2. Het verslag van de Raad van Bestuur een getrouw overzicht geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de belangrijkste gebeurtenissen gedurende het halve boekjaar en een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden voor de overige zes maanden van het boekjaar 2019 van Alliander N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

Arnhem, 24 juli 2019

Raad van Bestuur

Ingrid Thijssen, CEO

Daan Schut, CTO

Verkorte geconsolideerde halfjaarcijfers 2019

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

€ miljoen	1 ^o halfjaar	
	2019	2018
Netto-omzet	952	952
Overige baten	19	121
Totaal bedrijfsopbrengsten	971	1.073
Bedrijfskosten		
Kosten van inkoop en uitbesteed werk	-217	-210
Personeelskosten	-254	-253
Externe personeelskosten	-60	-76
Overige bedrijfskosten	-162	-162
Totaal kosten van inkoop, uitbesteed werk en operationele kosten	-693	-701
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen vaste activa	-220	-198
Af: Werk uitgevoerd door de groep en gekapitaliseerd als materiële vaste activa in uitvoering	128	119
Totaal bedrijfskosten	-785	-780
Bedrijfsresultaat	186	293
Financiële baten	6	7
Financiële lasten	-28	-28
Resultaat na belastingen deelnemingen en joint ventures	-1	-
Resultaat voor belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	163	272
Belastingen	-42	-45
Resultaat na belastingen	121	227

Overzicht totaalresultaat

€ miljoen	1 ^o halfjaar	
	2019	2018
Resultaat na belastingen	121	227
Overige elementen totaalresultaat		
Elementen die via het resultaat worden afgewikkeld		
Mutatie kasstroom hedge reserve	-2	-
Totaalresultaat	119	227

Geconsolideerde balans

€ miljoen	30 juni 2019	31 december 2018
Vaste activa		
Materiële vaste activa	7.323	7.072
Immateriële vaste activa	314	315
Investerings in deelnemingen en joint ventures	3	4
Beleggingen in obligaties	157	156
Overige financiële activa	69	71
Latente belastingvorderingen	161	172
	8.027	7.790
Vlottende activa		
Voorraden	62	66
Handels- en overige vorderingen	350	322
Vennootschapsbelasting	51	27
Overige financiële activa	200	-
Liquide middelen	129	140
	792	555
Totaal activa	8.819	8.345
Eigen vermogen en verplichtingen		
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	684	684
Agioreserve	671	671
Achtergestelde eeuwigdurende obligatieleningen	495	495
Hedge reserve	-2	-
Overige reserves	2.124	1.945
Resultaat boekjaar	121	334
Totaal eigen vermogen	4.093	4.129
Verplichtingen		
Langlopende verplichtingen		
Rentedragende verplichtingen	1.765	1.475
Leaseverplichtingen	201	159
Vooruitontvangen opbrengsten	1.705	1.682
Latente belastingverplichtingen	3	4
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	32	33
Overige voorzieningen	12	10
	3.718	3.363
Kortlopende verplichtingen		
Handelsschulden en overige te betalen posten	170	150
Belastingverplichtingen	77	96
Rentedragende verplichtingen	475	321
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	52	42
Overlopende passiva	234	244
	1.008	853
Totaal verplichtingen	4.726	4.216
Totaal eigen vermogen en verplichtingen	8.819	8.345

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

€ miljoen	1 ^e halfjaar	
	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen		121
Aanpassingen voor:		
- financiële baten en lasten		22
- belastingen		42
- resultaat na belastingen deelnemingen en joint ventures		1
- afschrijvingen, amortisaties en bijzondere waardeverminderingen		185
- boekresultaat verkoop Allego		-
Veranderingen in werkkapitaal:		
- voorraden	4	1
- handels- en overige vorderingen	-28	-36
- handelsschulden en overlopende passiva	-9	-8
Totaal veranderingen in werkkapitaal		-33
Mutatie belastinglatenties, voorzieningen, derivaten en overig		-16
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		322
Betaalde rente	-20	-22
Ontvangen rente	1	2
Betaalde winstbelasting	-54	-40
Totaal		-73
Kasstroom uit operationele activiteiten		249
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-402	-345
Bijdrage investeringen van derden	58	50
Verkoop deelnemingen	-	110
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-344
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	-412
Uitgifte achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	495
Opgenomen langlopende- en kasgeld leningen	-	174
Aflossing op opgenomen langlopende leningen	-14	-5
Uitgifte EMTN	296	-
Aangetrokken (afgeloste) ECP	150	-50
Verstreckte langlopende leningen	-1	-5
Aflossing op verstreckte langlopende leningen	3	4
Ontvangen (uitgezette) kortlopende deposito's	-200	-
Betaald dividend	-150	-92
Vergoeding achtergestelde eeuwigdurende obligatielening	-	-14
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		84
Nettokasstroom		-11
Liquide middelen per 1 januari	140	101
Nettokasstroom	-11	176
Liquide middelen per 30 juni		129

Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen

€ miljoen	Aan aandeelhouders en andere vermogensverschaffers toerekenbaar eigen vermogen							
	Aandelen-kapitaal	Agioreserve	Achter-gestelde eeuwig-durende obligatie-leningen	Herwaar-derings-reserve	Hedge reserve	Overige reserves	Resultaat boekjaar	Totaal
Per 1 januari 2018	684	671	496	38	-	1.850	203	3.942
Nettoresultaat eerste halfjaar 2018	-	-	-	-	-	-	227	227
Totaalresultaat eerste halfjaar 2018	-	-	-	-	-	-	227	227
Overig ¹	-	-	-	-	-	1	-	1
Wijziging waardering agv IFRS 9	-	-	-	-38	-	5	-	-33
Vergoedingen achtergestelde eeuwigdurende obligatielening na belasting	-	-	-	-	-	-14	-	-14
Aflossing achtergestelde eeuwigdurende obligatie lening	-	-	-409	-	-	-	-	-409
Ultgifte achtergestelde eeuwigdurende obligatie lening	-	-	495	-	-	-	-	495
Dividend 2017	-	-	-	-	-	-	-92	-92
Bestemming resultaat 2017	-	-	-	-	-	111	-111	-
Per 30 juni 2018	684	671	582	-	-	1.953	227	4.117
Overig ¹	-	-	-	-	-	-1	-	-1
Vergoedingen achtergestelde eeuwigdurende obligatielening na belasting	-	-	-	-	-	-7	-	-7
Aflossing achtergestelde eeuwigdurende obligatie lening	-	-	-87	-	-	-	-	-87
Nettoresultaat tweede halfjaar 2018	-	-	-	-	-	-	107	107
Per 31 december 2018	684	671	495	-	-	1.945	334	4.129
Mutatie kasstroom hedge reserve	-	-	-	-	-2	-	-	-2
Nettoresultaat eerste halfjaar 2019	-	-	-	-	-	-	121	121
Totaalresultaat eerste halfjaar 2019	-	-	-	-	-2	-	121	119
Overig ¹	-	-	-	-	-	1	-	1
Vergoedingen achtergestelde eeuwigdurende obligatielening na belasting	-	-	-	-	-	-6	-	-6
Dividend 2018	-	-	-	-	-	-	-150	-150
Bestemming resultaat 2018	-	-	-	-	-	184	-184	-
Per 30 juni 2019	684	671	495	-	-2	2.124	121	4.093

1 Onder 'overig' worden de afrondingsverschillen weergegeven.

Dividend

Dividend met betrekking tot boekjaar 2018 (€ 150 miljoen) is in april 2019 uitgekeerd (€ 1,10 per aandeel).

Achtergestelde eeuwigdurende obligatieleningen

De achtergestelde eeuwigdurende obligatielening worden aangemerkt als eigen vermogen onder IFRS, aangezien Alliander geen contractuele verplichting heeft tot terugbetaling van de lening. Voorts zijn eventuele periodieke vergoedingen conditioneel en afhankelijk van uitkeringen aan aandeelhouders.

Bij een besluit tot uitkering aan aandeelhouders zal de Raad van Bestuur de nog eventuele achterstallige eeuwigdurende contractuele couponrente betalen aan de houders van de achtergestelde eeuwigdurende obligatielening ten laste van de Overige reserves. De jaarlijkse couponrente bedraagt € 8 miljoen en is op 1 juli 2019 uitgekeerd.

Hedge reserve

Voor een toelichting op de mutatie in de hedge reserve wordt verwezen naar pagina 29.

Toelichting op de geconsolideerde halfjaarcijfers

Algemeen

Alliander N.V. is een naamloze vennootschap die statutair is gevestigd in Arnhem. In dit halfjaarbericht zijn de financiële gegevens opgenomen over het eerste halfjaar van 2019 van de vennootschap en haar dochterondernemingen. De halfjaarcijfers zijn opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving'.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

In dit bericht zijn dezelfde waarderingsgrondslagen gehanteerd als in het jaarverslag 2018 van Alliander N.V. dat te vinden is op www.alliander.com, met inachtneming van de onderstaande wijzigingen in standaarden en interpretaties die met ingang van 1 januari 2019 van kracht zijn.

Nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden 2019

IFRS 16 Leaseovereenkomsten

IFRS 16 vervangt per 1 januari 2019 IAS 17, IFRIC 4, SIC 15 en SIC 27.

Alliander heeft IFRS 16 per 1 januari 2019 geïmplementeerd en heeft hierbij de 'modified retrospective approach' gehanteerd. Als gevolg daarvan is de vergelijkende informatie over voorgaande perioden niet aangepast.

Belangrijk gevolg van de implementatie van IFRS 16 voor Alliander als huurder is dat rechten en verplichtingen uit hoofde van operationele leases op de balans moeten worden opgenomen. De waarderingsgrondslag vanaf 1 januari 2019 is de netto contante waarde van de toekomstige kasstromen. Als gevolg hiervan heeft een balansverlenging van € 58 mln plaatsgevonden. Daarnaast treedt een verschuiving in de winst-en-verliesrekening op van operationele kosten naar afschrijvingen en in zeer beperkte mate naar financiële lasten. Over de eerste helft van 2019 heeft hierdoor een verschuiving van circa € 9 miljoen van overige bedrijfskosten naar afschrijvingen (€ 9 miljoen) en rentelasten (€ 0,1 miljoen) plaatsgevonden. Voor het kasstroomoverzicht over het eerste halfjaar van 2019 heeft de toepassing van IFRS 16 geleid tot een toename van de operationele kasstroom met € 9 miljoen, onder gelijktijdige toename van de uitgaande kasstroom uit financieringsactiviteiten met eenzelfde bedrag.

Bij het vaststellen of sprake is van een leaseovereenkomst zijn de bepalingen van IFRS 16.9 in acht genomen. Daarnaast is waar mogelijk gebruikgemaakt van de volgende vrijstellingen: leaseovereenkomsten van twaalf maanden of korter en overeenkomsten waarvan het onderliggende actief een waarde kleiner dan € 5.000,- heeft.

Verder zijn de volgende praktische benaderingen toegepast:

- Voor de lopende contracten per 1 januari 2019 wordt de bestaande leaseclassificatie van de huurcontracten toegepast; dit betekent dat voor de bestaande leasecontracten waarbij Alliander huurder is per 1 januari 2019 het verschil in de financiële vastlegging tussen financial lease en operational lease is vervallen. Nieuwe leasecontracten worden vanaf 1 januari 2019 behandeld volgens IFRS 16.
- Bestaande financiële leases met een onderliggende waarde kleiner dan € 5.000,- worden per 1 januari 2019 niet meer op de balans opgenomen. De leasetermijnen hiervan worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Dit heeft per 1 januari 2019 geleid tot een balansverkortings van € 1 miljoen.
- Bij toepassing van de modified retrospective approach is op 1 januari 2019 de waarde van de nieuw op de balans opgenomen lease-activa identiek aan de waarde van de leaseverplichting. Er is derhalve geen sprake van een vermogenssprong.

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten op 1 januari 2019 is gebruikgemaakt van de marginale rentevoeten per die datum. De marginale rentevoet wordt bepaald op basis van de risicovrije marktrente, verhoogd met een specifiek voor Alliander geldende risico-opslag voor eenzelfde duur en met eenzelfde zekerheid als waartegen Alliander zou financieren voor de verkrijging van een vergelijkbaar actief op 1 januari 2019. De gewogen gemiddelde marginale rentevoet bedroeg per 1 januari 2019 0,55%.

De implementatie van IFRS 16 heeft tot een balansverlenging van € 58 miljoen per 1 januari 2019 geleid. Deze bestaat uit een toename van de leaseverplichtingen en daarnaast eenzelfde toename van de lease-activa. Verreweg het grootste deel van deze leaseverplichtingen heeft betrekking op bedrijfspanden en leaseauto's. Daarnaast zijn ook erfpachtcontracten en huur van telecommasten en -verbindingen in dit bedrag verantwoord.

Het verschil tussen de verplichting uit hoofde van operationele leases per eind 2018 van € 134 miljoen en de opname van € 58 miljoen per 1 januari 2019 onder IFRS 16 is met name gelegen in de onder de oude standaard in de toelichting begrepen leaseverplichtingen voor gecontracteerde leases waarvan het feitelijk gebruiksrecht op de betrokken activa later dan 1 januari 2019 ingaat.

De nieuwe standaard heeft overigens geen effect op de verantwoording van de cross border leases. Deze blijven, op grond van IFRS 16.B2, buiten het verantwoordingsgebied van IFRS 16.

Per 30 juni 2019 bedraagt de boekwaarde van de gebruiksrechten € 59 miljoen en de leaseverplichtingen € 59 miljoen, onderverdeeld naar langlopend (€ 41 miljoen) en kortlopend (€ 18 miljoen). In het eerste halfjaar van 2019 is daarnaast op het gebruiksrecht een bijzondere waardevermindering van € 1 miljoen verantwoord. De gebruiksrechten zijn in de balans opgenomen onder de materiële vaste activa en de langlopende leaseverplichtingen onder de verplichtingen uit hoofde van leases en de kortlopende leaseverplichtingen zijn opgenomen onder de rentedragende verplichtingen.

De implementatie van IFRS 16 vanaf 1 januari 2019 heeft slechts een gering effect gehad op ratio's.

Overige wijzigingen 2019

Naast de invoering van IFRS 16 per 1 januari 2019, zijn de volgende wijzigingen in 2019 van toepassing:

- Jaarlijkse verbeteringen IFRS 2015 – 2017
 - IFRS 3 'Bedrijfscombinaties';
 - IFRS 11 'Gezamenlijke overeenkomsten';
 - IAS 12 'Winstbelastingen';
 - IAS 23 'Financieringskosten';
- IFRS 9: 'Kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie';
- IAS 19: 'Wijziging, inperking of afwikkeling van de regeling';
- IAS 28: 'Langetermijnbelangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures';
- IFRIC 23: 'Onzekerheid over fiscale behandelingen van inkomsten'

Dit halfjaarbericht is opgesteld in overeenstemming met deze wijzigingen. Deze wijzigingen hebben echter geen materiële impact op Alliander en worden om die reden niet nader toegelicht in dit halfjaarbericht.

Verwachte wijzigingen in waarderingsgrondslagen

Naast bovengenoemde nieuwe en gewijzigde standaarden, hebben de IASB en het IFRIC nieuwe en/of gewijzigde standaarden en interpretaties uitgebracht die op latere boekjaren van toepassing zullen zijn voor Alliander. Deze standaarden en interpretaties kunnen alleen worden toegepast als zij zijn goedgekeurd door de Europese Unie. Deze toekomstige wijzigingen van standaarden en interpretaties zijn niet relevant voor Alliander en/of hebben geen materiële impact op Alliander en worden om die redenen niet nader toegelicht in dit halfjaarbericht.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

Bij het opstellen van dit halfjaarbericht maakt Alliander gebruik van aannames, veronderstellingen en schattingen. Dit betreft in het bijzonder de bepaling voor voorzieningen, de vaststelling van gebruiksduren op materiële vaste activa, eventuele indicatie van bijzondere waardevermindering op materiële vaste activa, de omzetverantwoording, de waardering van debiteuren en de vaststelling van de hoogte van de latente belastingvorderingen alsmede van de bepaling van de acute belastingposities. De schattingen, aannames en veronderstellingen zijn in belangrijke mate gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op een zo betrouwbaar mogelijke schatting door het management van Alliander van de specifieke omstandigheden die – naar de mening van het management – gegeven de situatie van toepassing zijn. De werkelijke ontwikkelingen kunnen afwijken van de gehanteerde veronderstellingen en aannames, waardoor de werkelijke uitkomst in belangrijke mate kan afwijken van de huidige waardering van een aantal posten in het halfjaarbericht. Gehanteerde veronderstellingen, aannames en schattingen worden periodiek getoetst en zo nodig aangepast. Alliander ontplooit in het kader van zijn strategie een aantal nieuwe activiteiten. Vanwege het start-up karakter van die activiteiten zijn inherent onzekerheden verbonden aan de waardering daarvan.

Gesegmenteerde informatie

Alliander onderscheidt ingevolge IFRS 8 over 2019 de volgende te rapporteren segmenten:

- Netbeheerder Liander;
- Overig.

De segmenten zijn bepaald op basis van de interne rapportagestructuur van Alliander. In de hieronder vermelde tabel 'Primaire segmentatie eerste halfjaar' zijn per gerapporteerd segment de cijfers exclusief bijzondere posten en fair value mutaties vermeld. Deze resultaten sluiten direct aan op de periodieke interne rapportage. Voorts is de aansluiting weergegeven tussen de geconsolideerde segmentresultaten en het gerapporteerde resultaat voor belastingen.

Reconciliatie segmentresultaten en geconsolideerd resultaat

€ miljoen	1 ^e halfjaar	
	2019	2018
Geconsolideerd bedrijfsresultaat segmenten exclusief bijzondere posten	188	192
Bijzondere posten en fair value mutaties	-2	101
Financiële baten en lasten	-22	-21
Resultaat deelnemingen en joint ventures	-1	-
Resultaat voor belastingen uit voortgezette activiteiten	163	272

Primaire segmentatie eerste halfjaar

€ miljoen	Netbeheerder Liander		Overig		Eliminaties		Totaal	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Bedrijfsopbrengsten								
Externe opbrengsten	875	876	96	91	-	-	971	967
Interne opbrengsten	6	4	166	158	-172	-162	-	-
Bedrijfsopbrengsten	881	880	262	249	-172	-162	971	967
Bedrijfskosten								
Bedrijfskosten	685	661	270	276	-172	-162	783	775
Bedrijfsresultaat	196	219	-8	-27	-	-	188	192

Gesegmenteerde activa en verplichtingen	Netbeheerder Liander		Overig		Eliminaties		Totaal	
	30 juni	31 december	30 juni	31 december	30 juni	31 december	30 juni	31 december
Totaal activa	7.605	7.413	3.684	3.157	-2.470	-2.225	8.819	8.345
Totaal verplichtingen	5.016	4.941	2.574	2.077	-2.864	-2.802	4.726	4.126

Productsegmentatie

Ingevolge IFRS 15 is in onderstaand overzicht de splitsing van de netto-omzet categorieën naar producten vermeld (productsegmentatie).

€ miljoen	Segmentatie naar producten geconsolideerde netto-omzet						
	Totaal	TAD Elektriciteit	Transportdienst Gas	Aansluitdienst Gas	Meetdienst KVB Elektriciteit	Meetdienst KVB Gas	Overige activiteiten
Netto-omzet 1e half jaar 2019	952	561	159	50	46	28	108
Netto-omzet 1e half jaar 2018	952	571	162	49	37	28	106

1 TAD: Transport- en aansluitingsdienst

2 KVB: Kleinverbruik

Ingevolge IFRS 15 is in onderstaand overzicht de geografische segmentatie van de geconsolideerde netto-omzet weergegeven.

€ miljoen	Geografische segmentatie geconsolideerde netto-omzet		
	Totaal	Nederland	Buitenland
Netto-omzet 1e half jaar 2019	952	932	20
Netto-omzet 1e half jaar 2018	952	931	21

'Over-time'

Binnen Alliander wordt ingevolge IFRS 15 de netto-omzet nagenoeg geheel geclassificeerd als 'over time'.

Seizoensinvloeden

Het resultaat van Alliander wordt niet in materiële zin beïnvloed door seizoensinvloeden.

Verkoop Allego 2018

De vergelijkende cijfers over 2018 bevatten per 1 juni 2018 de verkoop van alle aandelen van Allego aan Meridiam, een Franse beleggingsonderneming die gespecialiseerd is in de ontwikkeling, financiering en het beheer van langlopende en duurzame infrastructuurprojecten. Per deze datum heeft Meridiam ook de volledige zeggenschap gekregen over Allego en haar dochterondernemingen.

De koopprijs bestaat uit een bedrag ineens en een bedrag dat op termijn zal worden ontvangen (31 december 2023). De reële waarde van het termijnbedrag is vastgesteld op € 26 miljoen.

De voorlopige boekwinst medio 2018 bedroeg € 106 miljoen en is naderhand op basis van de definitieve verrekening vastgesteld op € 105 miljoen. De boekwinst is verantwoord onder de overige opbrengsten.

EMTN en ECP Programma

Alliander heeft een EMTN programma van € 3 miljard waaronder per 30 juni 2019 voor € 1,7 miljard (per 31 december 2018: € 1,4 miljard) aan obligaties is uitgegeven en een ECP-programma van € 1,5 miljard waaronder per 30 juni 2019 voor € 150 miljoen is uitgegeven aan kortlopende leningen (per 31 december 2018: nihil).

Uitgifte groene obligatielening

Op 17 juni 2019 heeft Alliander voor een bedrag van € 300 miljoen aan groene obligaties uitgegeven. De obligaties hebben een looptijd van 13 jaar. De uitgifte vond plaats tegen een uitgifteprijs van 98,628% en een couponrente van 0,875%. De opbrengsten zijn gebruikt voor herfinanciering van investeringen in de slimme meter en dan met name de Fair Meter. De Fair Meter is het resultaat van een samenwerking van netbeheerder Liander met partijen uit de sector om de slimme meter te verduurzamen. Bij de ontwikkeling is gelet op het gebruik van duurzame materialen, de herkomst van grondstoffen, de circulariteit van de meter en arbeidsomstandigheden in de productketen waaronder de uitsluiting van kinderarbeid. Het is de tweede groene obligatie die door Alliander is uitgegeven. De eerste groene obligatie werd in 2016 uitgegeven om slimme netten (waaronder ook slimme meters) en de duurzame nieuwbouw in Duiven te herfinancieren.

In overeenstemming met Alliander's risicomanagementbeleid heeft Alliander maatregelen genomen om het renterisico, verbonden aan de voorgenomen EMTN financiering van € 300 miljoen, te mitigeren. Hiervoor zijn in de aanloop naar de obligatie-uitgifte een tweetal forward starting renteswaps afgesloten. Op het moment van uitgifte van de obligatielening zijn beide renteswaps afgewikkeld. Hiermee is bereikt dat in de aanloop naar de obligatie-uitgifte het renterisico voor een groot deel is gemitigeerd. Het negatieve resultaat van de afwikkeling ad € 3 miljoen is onder aftrek van latente belastingen opgenomen in de kasstroom hedge reserve in het eigen vermogen. De aldus opgebouwde kasstroom hedge reserve zal vrijvallen in de winst- en verliesrekening gedurende de looptijd van de EMTN (tot 24 juni 2032).

Bedrijfscombinaties

In de eerste helft van 2019 en in 2018 hebben geen bedrijfscombinaties plaatsgevonden.

Cross border leasecontracten

In de periode 1998 tot en met 2000 zijn door dochterondernemingen van Alliander N.V. voor netwerken US crossborder leases aangegaan, waaronder LILO (lease in lease out)- en SILO (sale in lease out)-transacties.

Gedurende het eerste halfjaar 2019 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in de bestaande CBL portefeuille. De op dit moment resterende drie transacties hebben betrekking op gasnetwerken in Friesland, Gelderland, Flevoland, Noord-Holland en Utrecht, stadsverwarmingsnetten in Almere en Duiven/Westervoort en het elektriciteitsnetwerk in het gebied Randmeren. De in de leases ondergebrachte netwerken zijn voor een langdurige periode verhuurd aan Amerikaanse partijen (headlease), die deze activa vervolgens weer hebben onderverhuurd aan de desbetreffende dochterondernemingen (sublease). Aan het einde van de sublease bestaat de optie de rechten van de Amerikaanse tegenpartij onder de headlease af te kopen en de transactie aldus te beëindigen. De momenten waarop de overeengekomen looptijden van de overgebleven subleases eindigen, liggen tussen 2022 en 2028. De baten uit de cross border leases zijn verantwoord in het jaar van afsluiten van de desbetreffende transactie. Met betrekking tot de cross border leases bestaan contractuele voorwaardelijke en onvoorwaardelijke rechten en verplichtingen.

De totale netto boekwaarde van de in cross border leases ondergebrachte activa bedraagt medio 2019 ongeveer € 650 miljoen (ultimo 2018: € 650 miljoen). In verband met de transacties staat ultimo juni 2019 in deposito bij meerdere financiële instellingen, dan wel is belegd in waardepapieren, een totaalbedrag van \$ 2.865 miljoen (ultimo 2018: \$ 2.786 miljoen).

Aangezien geen beschikkingsmacht bestaat over het overgrote deel van de beleggingen en de daarbij behorende verplichtingen, worden deze niet als activa en passiva van Alliander beschouwd en zijn de desbetreffende bedragen niet opgenomen in de geconsolideerde cijfers van Alliander. De beleggingen waarover Alliander wel beschikkingsmacht heeft, zijn verantwoord onder de financiële activa. De aan deze beleggingen gerelateerde leaseverplichtingen zijn opgenomen onder de verplichtingen uit hoofde van leases.

Ultimo juni 2019 bedraagt het 'strip risk' (het gedeelte van de 'termination value' – dat wil zeggen de bij een voortijdig einde van de transactie mogelijk aan de Amerikaanse wederpartij te betalen vergoeding – dat niet uit de hiertoe aangehouden deposito's en beleggingen kan worden voldaan) voor alle transacties tezamen \$ 154 miljoen (ultimo 2018: \$ 200 miljoen). Het strip risk wordt in hoge mate beïnvloed door de marktontwikkelingen.

In het kader van de uitvoering van de Wet Onafhankelijke Netbeheer (WON) zijn de in een cross border lease ondergebrachte, aan Liander Infra N.V. toebehorende warmtenetwerken, medio 2008 via 'sub-subleases' onderverhuurd aan N.V. Nuon Warmte, onderdeel van Vattenfall N.V.. De looptijd van deze operationele leases is 12,5 jaar (einde looptijd: 31 december 2020). De totale boekwaarde van de onderverhuurde warmtenetwerken en bijbehorende meters bedraagt medio 2019 € 94 miljoen (ultimo 2018: € 90 miljoen).

Verbonden partijen

De Alliander-groep heeft belangen in diverse deelnemingen en joint ventures, waarin ze ofwel invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap, ofwel gezamenlijke zeggenschap uitoefent in bedrijfsvoering en financieel beleid. Op grond hiervan worden deze deelnemingen en joint ventures aangemerkt als verbonden partijen. Transacties met deze partijen, waarvan sommige significant zijn, worden uitgevoerd tegen marktcondities en prijzen die niet gunstiger zijn dan die welke bedongen zouden zijn met derde, onafhankelijke partijen.

Met verbonden partijen zijn de volgende transacties gedaan uit hoofde van inkoop en verkoop van goederen en diensten: verkoop van goederen en diensten aan deelnemingen € 0,1 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 0,1 miljoen) en aan joint ventures € 46 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 47 miljoen); inkoop van goederen en diensten van deelnemingen € 8 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 7 miljoen) en van joint ventures € 62 miljoen (eerste halfjaar 2018: € 55 miljoen).

Per eind juni 2019 heeft Alliander een vordering van € 18 miljoen (ultimo 2018: € 21 miljoen) voor verstrekte leningen aan verbonden partijen en een vordering van € 33 miljoen uit hoofde van een rekening-courant faciliteit met verbonden partijen (ultimo 2018 een vordering van: € 17 miljoen).

Overig

In november 2010 heeft Alliander een achtergestelde eeuwigdurende obligatielening uitgegeven voor een bedrag van nominaal € 500 miljoen. In de laatste 2 maanden van 2013 is deze achtergestelde eeuwigdurende obligatielening afgelost. Onder IFRS wordt dit instrument als eigen vermogen gekwalificeerd. Bij de betaling van de periodieke vergoedingen aan de houders van de in 2010 uitgegeven lening is uitgegaan van aftrekbare rentekosten voor de vennootschapsbelasting. Met de Belastingdienst is geen overeenstemming bereikt omtrent de fiscale behandeling van deze lening. In de beroepsprocedure heeft de Rechtbank Arnhem met dagtekening 20 december 2016 het door Alliander ingestelde beroep gegrond verklaard. In het hoger beroep heeft het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden op 12 juni 2018 de uitspraak van de Rechtbank bevestigd. De Belastingdienst is tegen de uitspraak van het Gerechtshof in cassatie gegaan.

In 2016 heeft Alliander de aanslagen vennootschapsbelasting over de jaren 2010 tot en met 2013 voldaan. Hierin is geen rekening gehouden met de genoemde aftrekbare rentelast. Daarnaast heeft de uitkomst van het geschil met de Belastingdienst gevolgen voor de tijdigheid van verliesverrekeningen. In overleg met externe deskundigen heeft het management besloten de in 2016 en 2017 betaalde vennootschapsbelasting betrekking hebbende op het hiervoor vermelde geschil als vordering op te nemen. Aanvullend speelt eenzelfde kwestie voor de dividendbelasting. Hiervoor zijn geen (voorlopige) aanslagen betaald. Eveneens in overleg met externe deskundigen heeft het management besloten hiervoor geen voorziening te verantwoorden. De totale maximale exposure voor Alliander bedraagt rond de € 38 miljoen. Voor de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen hebben ten opzichte van ultimo 2018 geen significante wijzigingen plaatsgehad.

Informatie over risico's en financiële instrumenten

Financiële risico's

De volgende financiële risico's kunnen worden onderscheiden: marktrisico, kredietrisico, valutarisico en liquiditeitsrisico. De verkorte geconsolideerde halfjaarcijfers bevatten niet, zoals voor de geconsolideerde jaarrekening is vereist, alle informatie over de bovengenoemde financiële risico's waaraan Alliander is blootgesteld en het beleid betreffende het beheer van de risico's uit hoofde van financiële instrumenten, maar moeten in samenhang worden gezien met de geconsolideerde jaarrekening 2018. Sinds eind 2018 zijn er geen wijzigingen geweest in het risicomanagementproces en in het risicomanagementbeleid. In het eerste halfjaar van 2019 is geen materiële krediet schade geleden.

In de onderstaande tabel worden de reële waarden weergegeven van de financiële instrumenten die tegen geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen. Daarbij zijn de niveaus van de inputdata volgens de reële waarde hiërarchie vermeld. De niveaus van de inputdata voor het bepalen van de reële waarde zijn als volgt bepaald:

- niveau 1, genoteerde prijzen (niet-aangepast) op actieve markten voor vergelijkbare activa of verplichtingen;
- niveau 2, andere inputs dan de in niveau 1 ondergebrachte genoteerde prijzen die voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn direct (d.w.z. als prijzen) hetzij indirect (d.w.z. afgeleid van prijzen);
- niveau 3, inputs die niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens.

Reële waarde van financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

€ miljoen	30 juni 2019		31 december 2018	
	Reële waarde	Niveau	Reële waarde	Niveau
Vaste activa				
Beleggingen in obligaties en overige financiële activa	225	2	253	2
Financiële verplichtingen				
Langlopend				
Opgenomen leningen:				
Euro Medium Term Notes	-1.488	1	-1.184	1
Overige opgenomen leningen	-473	2	-396	2
Totaal langlopende financiële verplichtingen	-1.961		1.580	
Kortlopend				
Opgenomen leningen:				
Euro Medium Term Notes	-307	1	-313	1
Euro Commercial Paper	-150	2	-	2
Overige opgenomen leningen	-15	2	-28	2
Totaal kortlopende financiële verplichtingen	-472		-341	
Totaal financiële verplichtingen	-2.433		1.921	

Bepaling reële waarde

De reële waarde van deze instrumenten is als volgt bepaald:

Beleggingen in obligaties en overige financiële activa: de reële waarde van de uitstaande leningen en beleggingen is bepaald aan de hand van de te ontvangen kasstromen die zijn gedisconteerd met de risicovrije rentevoeten verhoogd met de kredietopslagen voor deze of vergelijkbare beleggingen. Voor het kortlopende deel van deze vorderingen is verondersteld dat de reële waarde nagenoeg overeenkomt met de boekwaarde.

Opgenomen leningen: de reële waarde van de EMTN is bepaald aan de hand van marktnoteringen in Bloomberg. De reële waarde van de overige opgenomen leningen is bepaald aan de hand van de uitgaande kasstromen die zijn gedisconteerd met de risicovrije rentevoeten verhoogd met de voor Alliander geldende creditspreads. Voor het kortlopende deel van deze opgenomen leningen wordt verondersteld dat de reële waarde nagenoeg overeenkomt met de boekwaarde.

De reële waarde van de onderstaande financiële activa en verplichtingen komt nagenoeg overeen met de boekwaarde van deze instrumenten:

- handels- en overige vorderingen;
- kortlopende belastingvorderingen;
- kortlopende overige financiële activa;
- liquide middelen;
- handelsschulden en overige te betalen posten;
- kortlopende belastingverplichtingen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Beoordelingsverklaring

Aan de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur van Alliander N.V.

Opdracht

Wij hebben de in dit halfjaarbericht opgenomen (verkorte) geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019 van Alliander N.V. te Arnhem bestaande uit de balans, de winst- en verliesrekening, het overzicht totaalresultaat, het mutatieoverzicht eigen vermogen en het kasstroomoverzicht met de toelichting, waarin opgenomen een overzicht van gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen, beoordeeld. Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen en het weergeven van de tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met IAS 34 “Tussentijdse Financiële Verslaggeving”, zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling van de tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 2410, “Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit”. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen controleverklaring af.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de tussentijdse financiële informatie over de periode 1 januari 2019 tot en met 30 juni 2019 niet, in alle van materieel belang zijnde opzichten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34, “Tussentijdse Financiële Verslaggeving”, zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Rotterdam, 24 juli 2019

Deloitte Accountants B.V.

J. Dalhuisen RA

Alliander N.V.

Bezoekadres:

Utrechtseweg 68, 6812 AH Arnhem

Postadres:

Postbus 50, 6920 AB Duiven

info@alliander.com

www.alliander.com

Uitgave Alliander N.V.

